

GIỚI THIỆU SÁCH

DÂN SỐ KẾ HOẠCH HOÁ GIA ĐÌNH NGƯỜI HÔNG Ở HOÀ BÌNH (*)

LÊ PHẠM NGỌC QUỲNH

Trong những năm gần đây, Việt Nam đã đẩy mạnh công tác dân số kế hoạch hoá gia đình có hiệu quả không chỉ ở người Kinh (Việt), mà còn triển khai công tác kế hoạch hoá gia đình đến tận các bản làng các dân tộc thiểu số. Mục tiêu của công tác dân số kế hoạch hoá gia đình trong giai đoạn này chủ yếu là để giảm sinh đẻ, nghĩa là để giải quyết quy mô và cơ cấu dân số. Nhận thức được tầm quan trọng của vấn đề, trong những năm qua Ủy ban Quốc gia dân số - kế hoạch hoá gia đình, trực tiếp là Vụ Tuyên truyền giáo dục đã phối hợp với Viện Dân tộc học điều tra nghiên cứu dưới góc độ xã hội tộc người về công tác dân số kế hoạch hoá gia đình ở một số dân tộc trong cả nước.

* Các tác giả: PGS. PTS Khổng Diễn, PTS. Nguyễn Thế Huệ, PTS. Đào Huy Khuê, PTS. Hoàng Hữu Bình, Đặng Thị Hoa, Nguyễn Thuý Phi, Ma Chương Khiêm - Trung tâm Sinh thái và Dân số học tộc người thuộc Viện Dân tộc học. Nxb Khoa học xã hội, H. 1998. Khổ 13 x 19 cm, 100 trang, loại sách song ngữ Việt - Hông.

Dân số kế hoạch hóa gia đình người Hông ở Hoà Bình được xuất bản là kết quả của sự phối hợp đó. Cuốn sách ngoài phần mở đầu và kết luận và khuyến nghị có 3 chương:

- *Chương 1: Người Hông ở Việt Nam.*

Các tác giả đặt vấn đề dân số người Hông trong bối cảnh chung của dân số các dân tộc trong cả nước xem xét dân số và phân bố cư dân, tỷ lệ sinh và phát triển dân số tự nhiên. Dân số người Hông so với các dân tộc khác tăng khá nhanh (theo tổng điều tra dân số 1968 -1989 sau 29 năm người Hông tăng thêm 338,339 người, bình quân 3,71% /năm và bình quân gia đình 8,8 con) làm cuộc sống của đồng bào chậm phát triển và ngày một nghèo đói và đi vào con đường luẩn quẩn: *đẻ nhiều - nghèo đói - đẻ nhiều*. Nghèo đói không chỉ đói ăn, thiếu mặc mà còn đi đến suy kiệt về sức lực, trí lực và đặc biệt ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe, học vấn của bà mẹ và trẻ em. Nhận thức vấn đề như vậy nên những năm gần đây Đảng, Nhà nước và các Ban ngành từ địa phương đến trung ương đã chú ý thực hiện chính sách dân số kế hoạch hoá gia đình ở vùng đồng bào người Hông.

Chương 2: Người Hông ở Hoà Bình

Trên cơ sở xem xét người Hmông trong bối cảnh chung cả nước, các tác giả đi đến tìm hiểu người Hmông ở địa bàn tỉnh Hoà Bình. Chương này nêu lên các vấn đề về dân số và phân bố cư dân, về tỷ trọng và tốc độ tăng trưởng dân số người Hmông trong tỉnh qua các bảng biểu thống kê cụ thể từng địa phương. Kết luận của chương này là cần làm tốt công tác dân số kế hoạch hoá gia đình nhất là hai xã Hang Kia, Pà Cò nơi chủ yếu tập trung người Hmông ở Hoà Bình.

Chương 3: Về dân số - kế hoạch hoá gia đình người Hmông ở Hoà Bình

Đây là chương chủ yếu của cuốn sách, các tác giả xem xét vấn đề trên các phương diện: Đặc điểm nhân khẩu học, Truyền thông dân số, tình hình kế hoạch hóa gia đình và chăm sóc sức khoẻ bà mẹ trẻ em, Tình hình sử dụng biện pháp tránh thai. Tuyên truyền sử dụng các bài thuốc dân gian trong chăm sóc sức khoẻ bà mẹ trẻ em và kế hoạch hoá gia đình. Trong chương này các tác giả trình bày tình hình dân số người Hmông ở Hoà Bình và các loại hình tránh thai ở đồng bào Hmông - từ phương pháp hiện đại của nền y học trong nước và quốc tế

đến các phương pháp của y học dân tộc qua các bài thuốc dân gian cổ truyền.

Kết luận và khuyến nghị: Các tác giả nêu lên 6 điểm. Tựu chung là: thực hiện tốt công tác dân số kế hoạch hoá gia đình người Hmông ở Hoà Bình cần chú ý đến vấn đề tâm lý dân tộc, phong tục tập quán, văn hoá tộc người; cần gắn chính sách kế hoạch hoá gia đình với chính sách phát triển dân tộc, an ninh chính trị và bảo vệ biên giới...

Dân số kế hoạch hoá gia đình người Hmông ở Hoà Bình là cuốn sách song ngữ Việt - Hmông, in trên giấy tốt co chữ phù hợp. Phải thừa nhận đây là cuốn sách mỏng nhưng có nhiều tư liệu tốt, có thể ứng dụng cho nhiều vùng người Hmông ở nước ta.

Qua cuốn sách nhỏ này, các nhà nghiên cứu khoa học xã hội cũng như các nhà truyền thông dân số kế hoạch hoá gia đình cần hợp tác hơn nữa để có nhiều công trình như thế này ra đời, nhằm mục tiêu chung là dân số các dân tộc phát triển ổn định phù hợp với sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước làm sao cho các dân tộc ở nước ta: dân giàu, nước mạnh xã hội công bằng văn minh.

TIN TỨC KHOA HỌC

BẢO VỆ LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC, CHUYÊN NGÀNH DÂN TỘC HỌC

Ngày 18 - 12 - 1998, trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội đã tổ chức bảo vệ luận án tiến sĩ cấp Nhà nước chuyên ngành Dân tộc học cho nghiên cứu sinh Artha Nantachukra (Thái Lan), với đề tài " *Các giá trị văn hoá vật chất của người Thái ở miền núi Nghệ An* ".

Hội đồng chấm luận án gồm 7 thành viên đã nhất trí đánh giá : đây là đề tài có ý nghĩa lý luận và thực tiễn. Thông qua các nguồn tư liệu phong phú, đặc biệt nhiều tư liệu mới lần đầu tiên được công

bố, luận án đã nêu bật được giá trị văn hoá vật chất của người Thái miền núi Nghệ An, so sánh tính tương đồng và dị biệt giữa văn hoá Thái ở miền núi Nghệ An và văn hoá Thái ở Đông Bắc Thái Lan. Kết quả của luận án đã góp phần nghiên cứu các tộc người thuộc ngữ hệ Tày - Thái ở Việt Nam và trên thế giới, tăng cường sự hợp tác nghiên cứu giữa các nhà khoa học Việt Nam và Thái Lan.

Đây là luận án tiến sĩ Sử học, chuyên ngành Dân tộc học bảo vệ thành công đầu tiên tại bộ môn Dân tộc học, Khoa Lịch sử trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn. Hội đồng đánh giá luận án đạt 8,28 điểm (xếp loại khá).

L. B. N